

Guia d'aprenentatge

Pràcticum I: Aproximació a l'acció social

(3 ECTS)

Any acadèmic 2018-2019

Semestre: 1r Curs: 1r

Grau en Treball Social

Mòdul F: Pràctiques i Treball final de Grau

Matèria: Pràcticum

Professorat: Enric Benavent i Elena Requena

1.- Presentació de l'assignatura

L'assignatura *Pràcticum I: Aproximació a l'acció social* forma part de la matèria del Pràcticum que es desenvolupa al llarg dels quatre cursos de Grau. L'assignatura, en aquest 1r semestre, es configura com un espai potenciador de competències professionals estretament relacionades amb la **identitat professional** del treballador/a social.

L'estructuració de l'assignatura respon a la necessitat de **reflexionar i d'analitzar** la praxi professional, i ens permet dissenyar aquest espai d'ensenyament-aprenentatge com un espai de laboratori. La interrelació entre el coneixement d'unes temàtiques marc, i la reflexió entorn l'experiència d'aprenentatges viscuts, facilita i estimula el desenvolupament de l'**esperit crític** i reflexiu que caracteritza al professional de l'acció social.

Les competències generals vinculades al Pràcticum I són les següents:

C1. Desenvolupar habilitats cognitives, de comunicació i de relació, que permetin afrontar tensions i conflictes interpersonals.

C2. Ser responsable del propi treball, assignant prioritats i avaluant resultats.

C3. Detectar situacions de vulnerabilitat social utilitzant la informació que proporciona l'entorn social per fer front a les mateixes.

C4. Posar en pràctica els principis i els valors de l'acció social, manifestant una actitud respectuosa cap als destinataris dels serveis i cap als professionals.

C5. Promoure el sentit crític i reflexiu sobre la professió.

El Pràcticum I es caracteritza per ser un espai organitzat amb un nombre reduït d'estudiants i guiat per un tutor/a. Per la seva dinàmica de funcionament és un espai educatiu privilegiat, per establir canals de comunicació permanent entre el tutor/a i els estudiants, i facilitar accions d'orientació adreçades als estudiants que accedeixen als estudis de Grau. També és un espai adient per mantenir la motivació acadèmica, facilitar la cohesió grupal, identificar situacions **d'acció tutorial** i afavorir la millora de la participació i la implicació de l'estudiant en la vida acadèmica.

Els tutors/es són els docents de referència per resoldre qualsevol qüestió acadèmica relacionada amb el desenvolupament del Pràcticum i amb el procés de formació de l'estudiant.

2.- Competències a desenvolupar

C1.1 Identificar maneres de pensar i de comunicar-se en les relacions interpersonals, desenvolupant accions que afavoreixin l'autoconeixement personal.

C2.1 Administrar el temps, els recursos i la feina de manera eficaç.

C3.1 Identificar les necessitats socials i reconèixer diferents formes d'atendre-les.

C4.1 Conèixer el Codi Deontològic de la professió.

C4.2 Posar en pràctica la responsabilitat, la participació i el treball en equip com a actituds vinculades a la professió.

C5.1 Aproximar-se a l'acció social des d'una vessant pràctica en un món canviant i complex.

C5.2 Comprendre la identitat professional del treballador/a social en la nostra societat.

3.- Continguts

Unitat 1. Habilitats cognitives, d'intra i interrelació personal (gestió del temps, treball autònom i d'equip).

Unitat 2. Les necessitats socials, l'acció social i els drets humans.

Unitat 3. Emmarcament de les professions socials en l'Estat de Benestar.

Unitat 4. Perfil professional del treballador/a social i relació amb d'altres professionals de l'acció social.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

Unitat 1

- Organitza i planifica el seu temps d'acord al seu treball d'estudi.
- Respecta el torn de paraula.
- Identifica els seus prejudicis, pors i emocions sobre la professió.
- Es mostra crític i reflexiu en relació a les seves actituds professionals.
- Realitza les tasques en els terminis acordats.
- Assisteix a les trobades de grup (gran i petit) i a les tutories de seguiment.
- Presenta la tasca demanada en el grup (gran i petit).
- Sap sintetitzar informació i sostenir una argumentació.

Unitat 2

- Utilitza vocabulari adequat i específic per expressar els tipus de necessitats.
- Referencia dues teories com a mínim sobre el tema de necessitats.
- Davant de situacions socials diverses identifica els drets humans i les possibles respostes a les necessitats.

Unitat 3

- Analitza i reflexiona sobre l'acció social en el marc de l'Estat de Benestar.

Unitat 4

- Davant de situacions concretes identifica actituds i actuacions relacionades amb els principis del Codi Deontològic.
- Davant de situacions concretes identifica què fa i com actua un professional de l'acció social.
- Incorpora en el seu discurs la presència d'altres professionals de l'acció social.

5.- Metodologia

El Pràcticum I comporta un procés de construcció conjunt entre estudiants i tutor/a. La metodologia de l'assignatura està basada principalment en la **discussió, el debat, la reflexió i l'elaboració de coneixements**, sent l'estudiant i el grup d'estudiants, a partir de la seva activitat i treball, l'eix vertebrador de la seva dinàmica i funcionament.

L'assignatura constitueix un **marc de relació i participació**. A partir del treball grupal i de l'intercanvi d'experiències, es pretén fomentar el desenvolupament de l'esperit crític i del creixement personal. En aquest sentit es treballaran aquelles **actituds** que garanteixen l'establiment d'una relació educativa satisfactòria com són: la participació-

interacció, la planificació, la introspecció, el treball en equip, la iniciativa, l'autonomia, la responsabilitat.

Les característiques d'aquesta assignatura requereix la participació estable de tots els estudiants en les sessions del Pràcticum, per això, **l'assistència** és indispensable i obligatòria i es regula segons els següents criteris¹:

- Fins a 5 faltes, no afecta a la nota.
- Amb 6 o més faltes, la nota és un No presentat per falta d'assistència.

En el Pràcticum el tutor/a orienta, guia, incita la participació de l'estudiant i avalua. Les activitats específiques que realitza són les següents:

Activitats del professor/a

- Acollida de l'estudiant en la seva arribada a la universitat.
- Orientació a l'estudiant en el seu projecte acadèmic i professional (tria d'optatives i/o menció).
- Assessorament de l'estudiant per atendre qüestions acadèmiques i formatives durant el primer curs.
- Acompanyament i suport a l'estudiant en l'aprenentatge dels continguts del Pràcticum I, especialment en la descoberta del món professional.
- Foment de la participació i implicació de l'estudiant mitjançant el debat, la reflexió, la discussió i l'elaboració de coneixements.
- Avaluació del procés formatiu de l'estudiant fent-lo partícip del seu propi procés d'aprenentatge.

Activitats dels/ de les estudiants

Els estudiants en les sessions del Pràcticum I treballaran, de forma individual i/o en grup, els continguts de les unitats programades mitjançant diverses activitats:

- Recerca i selecció d'informació.
- Disseny i exposició oral/virtual de temàtiques.
- Dinàmiques de grup.

¹ A excepció dels estudiants d'itinerari adaptat que utilitzaran la plataforma virtual per compartir les seves aportacions.

- Exercicis escrits individuals i grupals.
- Assistència a conferències i taules rodones.
- Tutories individuals i/o grupals.

Les hores de treball de l'estudiant per a l'aprenentatge del Pràcticum I es distribueixen de la següent manera:

Treball a l'aula	40 hores	1,6 ECTS
Treball tutoritzat	20 hores	0,8 ECTS
Treball autònom	15 hores	0,6 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

L'**avaluació** d'aquesta assignatura és **contínua** i no es realitza examen final. El desenvolupament de les activitats avaluatives que es detallen a continuació permeten aprofundir en els nivells teòrics - coneixements - i procedimentals -actituds i habilitats-, i s'han d'entendre també com un mitjà d'aprenentatge.

Per a l'avaluació d'aquesta assignatura caldrà superar **tres treballs**: un treball grupal d'anàlisi de la professió de Treball Social en el nostre context social , un altre de caràcter individual en el qual predomina la reflexió sobre les actituds professionals del treballador/a social, i un tercer treball en el que l'estudiant porta a terme un procés de reflexió personal i individual al voltant del desenvolupament d'algunes actituds pròpies del treballador/a social.

Treball grupal (40 % de la nota final)	Data de lliurament: 21/11/2018
Treball individual (30 % de la nota final)	Data de lliurament: 05/12/2018
Actituds (30 % de la nota final)	Data de lliurament: 05/12/2018

A l'hora de valorar els treballs es donarà importància als continguts, als aspectes formals propis de tot treball universitari i als procediments desenvolupats per a portar-los a terme.

1) Treball grupal: El treball grupal consisteix en l'elaboració d'un vídeo, d'una durada aproximada de dos minuts, relacionat amb l'anàlisi de necessitats socials, els drets humans i la identitat professional del treballador/a social en el marc de l'Estat de Benestar. El vídeo s'acompanyarà d'un treball escrit sobre el seu contingut. Es lliurarà pauta orientativa per a la seva elaboració.

A l'hora d'avaluar el **contingut** del treball grupal es tindrà en compte:

- Originalitat en l'enfocament i la realització del vídeo.
- La comprensió dels conceptes principals.
- La interrelació de fets i conceptes.
- Qualitat de les conclusions.

A l'hora d'avaluar el **format** del treball grupal es tindrà en compte:

- La claredat expositiva en la redacció
- La correcció ortogràfica i sintàctica
- Els criteris del document de Mètodes de Treball Universitari (MTU).

A l'hora d'avaluar-ne els **procediments** es tindrà en compte:

- L'organització del treball en equip.
- Presentació de la informació.
- Claredat expositiva.

2) Treball individual: El treball individual se centra en reflexionar, a partir de diferents recursos didàctics, sobre algunes actituds pròpies del treballador/a social i de d'altres professionals de l'acció social. Es lliurarà pauta orientativa per a la seva elaboració.

A l'hora d'avaluar el **contingut** del treball individual es tindrà en compte:

- La selecció i organització dels continguts.
- La relació de conceptes rellevants.
- El nivell de reflexió.

A l'hora d'avaluar el **format** del treball individual es tindrà en compte:

- Utilització de diferents llenguatges i recursos.
- La correcció ortogràfica i sintàctica.
- Els criteris exposats en el document MTU.

3) Actituds: La finalitat de treballar el “saber ser” del treballador/a social de manera activa comporta **prendre consciència dels comportaments** associats a les actituds professionals. Les actituds que específicament es treballaran en el Pràcticum I són: **la introspecció, la responsabilitat i la participació.**

L'avaluació d'aquests comportaments es realitzarà a partir d'uns **indicadors que l'alumne es planteja per valorar en quina mesura ha desenvolupat, en el marc de l'assignatura, els objectius actitudinals/comportamentals que s'havia plantejat.**

En la valoració final es tindran en compte tres perspectives:

- Autoavaluació (15% nota)
- Valoració del tutor/a (15% nota)

Aquesta valoració es portarà a terme al llarg del semestre.

L'estudiant disposa de dues convocatòries per superar l'assignatura durant el curs. La primera convocatòria es realitza al final del 1r semestre (gener 2019) i la segona a principis del mes de juliol. En cas de no complir els requisits d'assistència es perd el dret a la segona convocatòria. Per recuperar algun treball es requerirà la realització d'una activitat adequada als continguts que s'hagin de superar de l'assignatura.

7.- Resum del procés formatiu per competències

Veure quadre annex.

8.- Vies de comunicació amb el docent

L'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula presencial i campus virtual) es complementarà a través de tutories i del correu electrònic.

Horari d'atenció: 1 hora de tutoria setmanal a concertar amb el tutor/a.

Correus electrònics:

ebenavent@peretarres.org

erequena@peretarres.url.edu

9.- Bibliografia i recursos

Bibliografia bàsica

Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya. (2001). *Codi d'Ètica i deontològic dels Diplomats en Treball Social*. Barcelona: CODTS.

Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de España (2003). *Principales perfiles profesionales de los titulados en Trabajo Social*. (p. 116-129). Madrid: CGCODTS.

Cots, J., Lázaro, A., Puiggalí, A., Urmeneta, M. i Vilar, J. (2010, gener/abril). Manifest de Montserrat. Les necessitats no materials de la infància, fonament de la seva protecció. *Educació Social: revista d'intervenció socioeducativa*, 44, 126-132. Recuperat a <http://www.raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/202185>

Dueñas, J. (2018). *Blanques juguen i guanyen*. Barcelona: Claret.

ONU. (1948). *Declaració Universal dels Drets Humans*. Recuperat a <http://www.un.org/es/documents/udhr/>

Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés (2015). *Mètodes de Treball Universitari*. (document intern).

Fernández Ges, C. (2011). De les necessitats socials a les formes de resposta. Dins X. Pelegrí (ed.) et al. *Els serveis socials a Catalunya: aportacions per al seu estudi* (p. 33-41). Lleida: Universitat de Lleida; Tarragona: Universitat Rovira i Virgili.

Figueras, A. (2015). *70 vegades 7: 7 dies en els 70 anys de Càritas*. Barcelona: Plataforma Editorial.

García, H. (2002). *Los mundos de Silvia*. Manuscrit no publicat.

Generalitat de Catalunya (2017) Guia bàsica d'informació i recursos documentals sobre l'educació social a Catalunya. DIXIT. Recuperat a http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/04recursos/02publicacions/02publicacions_de_bsf/11serveis_socials/guia_basica_educacio_social_catalunya/guia_basica_educacio_social.pdf

Generalitat de Catalunya (2013) Guia bàsica d'informació i recursos documentals sobre el treball social a Catalunya. DIXIT. Recuperat a http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/02actualitat/01_noticies/2014/links/guia_treball_social_catalunya.pdf

Lázaro, S. (2007). *Aprendiendo la práctica del Trabajo Social*. (p.19-24). Madrid: Comillas.

Bibliografia complementària

- Aguilar, Mª J. (2013). *Trabajo social: Concepto y metodología*. Madrid: Paraninfo.
- Ander-Egg, E. (1996). *Introducción al Trabajo Social*. (p. 73-94). Buenos Aires: Lumen / Humanitas.
- Colomer, M. (2006). *El treball social que jo he viscut*. Barcelona: Llibres A punt.
- Dueñas, J. (2012). *Blanques juguen i guanyen*. Barcelona: Setzevents.
- Josée, Pierre J. (2007). *Cómo trabajar en equipo: guía práctica*. Madrid: Narcea.
- Gaitan, L. (1991). *Para comprender el Trabajo Social*. Navarra: Verbo Divino.
- Medel, E. (2011). El trabajo en equipo: un espacio para el encuentro. Dins: S. Moyano i J. Planella. *Voces de la educación social* (p. 165-172). Barcelona: UOC.
- National Institute for Social Work (1992). *Trabajadores sociales: su papel y contenidos*. Madrid: Narcea.
- ONU. (1989). *Convenció dels drets de l'infant*. Recuperat a <http://goo.gl/ScyxW>
- Pelegrí, X. (2006). Consideracions sobre l'Estat del Benestar contemporani. Perspectiva des del Treball Social. *RTS: Revista de Treball Social*, 177, 59-74.
- Sanchez, S. (2014). *Educador Social en Alaska*. Barcelona: UOC.
- Sabater, J. i Fernández, C. (2015). Políticas sociales y acción social. Dins G. Riberas i G. Rosa (coord.). *Inteligencia profesional: Ética, emociones y técnica en la acción socioeducativa*. Barcelona: Claret.

Webgrafia d'interès

- www.dixit.cat Centre de documentació de serveis socials del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya.
- www.gencat.cat Web de la Generalitat de Catalunya
- www.bcn.cat Web de l'Ajuntament de Barcelona.
- www.tscat.cat Web del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya.
- <http://social.cat>

ANNEX: QUADRE RESUM DEL PROCÉS FORMATIU PER COMPETÈNCIES

Competències	Activitats formatives	Resultats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació
C1.1 Identificar maneres de pensar i de comunicar-se en les relacions interpersonals, desenvolupant accions que afavoreixin l'autoconeixement personal.	Activitats tutoritzades individuals o en petits grups Activitats dinàmiques i pràctiques a l'aula	• Respecta el torn de paraula. • Identifica els seus prejudicis, pors i emocions sobre la professió • Sap sintetitzar informació i sostenir una argumentació	Treball individual i grupal segons PAA 1 i 2
C2.1 Administrar el temps, els recursos i la feina de manera eficaç.		• Realitza les tasques en els terminis acordats. • Assisteix a les trobades de grup (gran i petit) i tutories de seguiment. • Presenta la tasca demanada en el grup (gran i petit). • Organitza i planifica el seu temps d'acord al seu treball d'estudi.	Treball individual i grupal segons PAA 1 i 2
C3.1 Identificar les necessitats socials i reconèixer diferents formes d'atendre-les.		• Utilitza vocabulari adequat i específic per expressar els tipus de necessitats. • Referència dues teories com a mínim sobre el tema de necessitats. • Davant de situacions socials diverses identifica els drets humans i les possibles respostes a les necessitats. • Analitza i reflexiona sobre l'acció social en el marc de l'Estat de Benestar.	Treball grupal segons PAA 1 i 2
C4.1 Conèixer el Codi Deontològic de la professió. C4.2 Posar en pràctica la introspecció, la responsabilitat i la participació com a actituds vinculades a la professió.		• Davant de situacions concretes identifica actituds i actuacions relacionades amb els principis del Codi Deontològic. • Realitza les tasques en els terminis acordats. • Assisteix a les trobades de grup (gran i petit) i tutories de seguiment. • Presenta la tasca demanada en el grup (gran i petit).	Treball grupal segons PAA 1 i 2 Avaluació d'actituds segons PAA 3
C5.1 Aproximar-se a l'acció social des d'una vessant pràctica en un món canviant i complex. C5.2 Comprendre la identitat professional del treballador/a social en la nostra societat.		• Es mostra crític i reflexiu en relació a les seves actituds professionals. • Davant de situacions concretes identifica què fa i com actua un professional de l'acció social. • Incorpora en el seu discurs la presència d'altres professionals de l'acció social	Treball individual i grupal segons PAA 1 i 2